

La Canal

Castell de l'Areny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	A la zona est de la zona central del terme municipal.
Emplaçament	A la ctra de Castell de l'Areny agafar el camí de Camprubí, passats 3,30km seguir la pista esquerra.
Alçada:	993

Coordenades:

Latitud:	42.18049
Longitud:	1.95881
UTM Est (X):	414015
UTM Nord (Y):	4670341

Classificació

Número de fitxa	08057 - 36
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Popular
Segle	XIV?-XVII
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	En procés avançat d'enrunament. El paller es conserva dempeus.
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08056A004000020000WO
Autoria de la fitxa	Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa:	dc., 25/02/2015 - 01:00

Descripció

La masia està emplaçada a la part més planera d'una zona de forts desnivells, quedant situada amb una orientació cap al sud. Actualment, la masia està ensorrada, tot i que hi ha diferents restes de murs conservats a diferents alçades; les restes estan molt cobertes pel mateix enderroc de l'estructura així com per la vegetació. L'estructura de la casa mostra murs de paredat de carreus desbastats i algunes cantoneres de peces allargades i també desbastades. El pallier resta dempeus i encara s'utilitza per aixoplugar-hi bestiar boví. Es tracta d'una construcció allargada en planta de L quedant orientada també a migdia. Consta de dos nivells i coberta a dos vessants, encara que l'extrem sud-est és a un sol vessant seguint la inclinació de tot el conjunt. Els murs de les façanes són de paredat i tanquen l'estructura per els costats nord, est i oest, la part sud és caracteritzada per les grans obertures típiques d'aquests tipus de molts pallers; entre les obertures d'aquesta part de migdia hi ha diversos pilars de carreus de pedra que es desenvolupen fins la teulada. A la planta baixa, a la zona de llevant hi ha algunes murs senzills de tancament fets amb fustes i parts amb pedra. En el mur nord, bastit totalment adossat al terreny natural, té algun contrafort per la part interior, com a reforç de l'estructura. El desnivell del terreny també permet que l'accés a la planta superior del pallier es realitzi a peu pla des de la feixa superior, on hi ha una porta d'accés en el mur nord. Davant del pallier hi ha un gran pla que conformava l'era delimitada el costat sud per un mur de pedra que és coronat per lloses planes.

Observacions:

Accés per pista forestal en mal estat. S'hi arriba a través de la pista que porta a Camprubí, a l'alçada de Soldevila prendre el trencall nord, passada la masia la Rota travessarem per un torrent on trobarem una pista que s'enfila costa amunt, cal seguir-la, ens condueix a la masia.

Història

Documentalment tenim notícia d'una referència al mas que es remunta al segle XIV, es tracta d'un establiment fet per Pere de Fonollet i la seva dona Marquesa, vescomtes d'Illa i senyors de la Portella i de Lluçà d'un tros de terra a Bernat sa Rota, de la parròquia de Castell de l'Areny, els possessors havien de pagar una quantitat de cereal al senyor de la Portella i la tercera part dels fruits obtinguts a la terra als possessors dels masos Soldevila i de "Malrèn". Entre les afrontacions que s'esmenten de la peça de terra, costa el mas Canal al nord, el mas Soldevila al sud, a l'est el mas Camprubí i a l'oest el mas Jovell i el grau d'Olzinella.

La masia de la Canal apareix documentació en diversos documents cadastrals del segle XVIII, conservats a l'arxiu municipal. En el cadastre de Castell de l'Areny i Sant Romà del 1716 hi ha la referència al mas Canal i consta com a propietari Joan Canal. En un el lligall corresponent al 1717 el mas Canal consta igualment com a propietat de Joan Canal del qual diu que és habita a la Clusa i cultiva la propietat des d'allà estant, en la relació hi consta els pagaments cadastrals referents a la finca la Canal, per els diferents tipus de terra, bosc, erm, boïga, hort, rocals, per la casa i també s'hi esmenta per el personal Pere Canal, mosso. En el mateix document, en un altre apartat, hi consta la quantitat que un tal Pere Canal, jornalier, ha de pagar per el personal; és probable que es tracti del mateix Pere. En el repartiment cadastral de 1766, continua figurant un Joan Canal com a propietari, en relació al personal per el qual paga impost hi consta Manuel Canal, i en aquest any també s'hi relaciona el bestiar, consten dos bous, un burro, dotze ovelles, quatre cabres i dos porcs.

Ja al segle XIX en el llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. N°63. 1856 n° 32" (ACBR), la Canal hi apareix referenciada com a propietat de Tomàs Canal. Al segle XIX consten altres referències a la masia. I al 1898, en una relació de cases de Castell de l'Areny i els seus habitants, consta la Canal, identificada amb el número 94, moment en que hi vivien 10 persones, el matrimoni format per Isidro Rossinyol Conill i Maria Rossinyol Rossinyol, i els seus vuit fills i filles.

Bibliografia

BOLÓS, Jordi (2009). Diplomataris del monestir de Sant Pere de la Portella. Fundació Noguera (Diplomataris; 47), Barcelona.

TORRES, C.A.(1905) . "Itinerari per les Valls Altes del Llobregat. Berguedà", p. 167, Barcelona.

